

lingua (komence skribita kun liga streko) kreis Peano kiel nomon por lingvokonstruaĵoj, kiuj faciligu aŭ entute ebligu komunikadon inter personoj kun diversaj denaskaj lingvoj. Li do komence donis al la adaptita latina neniun specialan nomon. En la interlingvistika literaturo oni tamen kutime uzas la esprimon „Latino sine flexione” (LSF) aŭ „Interlingua” kiel sinonimajn priskribojn de lia lingvoprojekto. Tiu ĉi fakte baziĝas ne sur nura faciligo de la latina gramatiko, sed ankaŭ sur maksimuma internacieco de la vortprovizo, transprenata en originala latina formo. Sian opinion pri la signifo de la latina lingvo Peano prezentis en traktaĵo „Il latino quale lingua ausiliaria internazionale” en 1904.

Alia grava lingvistika verko de Peano estis kolekto de eŭropaj internaciismoj *Vocabulario commune ad linguas de Europa*, kiun li komencis verki en 1904 kaj kiu en 1909 kunfandiĝis kun *Vocabulario de latino internationale*, kompletigoj kaj revizioj okazis ĝis 1915. La lasta versio havas 14 000 vortradikojn en 5–10 hindeŭropaj lingvoj kun priskribo de ilia etimologia evoluo. La unua eldono enhavas liston kaj etimologion de ĉ. dumil latinaj vortoj kun ekvivalentoj en eŭropaj lingvoj. Plurajn el ili la latina transprenis el la greka lingvo (academia, anatomia, barometro, catalogo, caractere, charta, choro....), el la araba (alcohol, algebra, azimuth, cifra, cotone, magazin, tamburo, tariffa....), aliaj reiris en la latinan lingvon el etnolingvoj kun ŝanĝita vortsignifo (cabinet, calibre, accordo, balcone, banco, negro....). Peano faras ankaŭ ĉiloke sintezon de la principoj de Leibniz. La teksto, kies elementoj troviĝas en la plej multaj eŭropaj lingvoj, estus tuj komprenebla: „Sol fulge. Nocte seque di. Luna da luce in nocte. Hieme fer nive et gelu. Vere seque hieme. Vespere est post die et prae nocte. Cane seque homo. Pisce nate in mari”.

En 1928 aperis festlibro okaze de la 70-a naskiĝtago de Peano. Lia kunlaboranto Ugo Cassina surlistigis tie 63 „Publicationes pro interlingua”, do ĉiujn tiutemajn publikaĵojn inkluzive de diskutproponoj, recenzoj kaj komentoj, skribitaj inter 1903 kaj 1928. En la kompleta bibliografio kunmetita post la morto de Peano (Ugo Cassina kaj Hubert Kennedy) troviĝas resume 231 laboraĵoj, inter ili ĉ. 180 pri matematiko, logiko kaj parencaj temoj. 38 verkoj estas kvalifikataj kiel *lingvistikaj* laboraĵoj (tiu ĉi alordigo estas ne ĉiam klara, ĉar Peano ofte rigardis lingvon ankaŭ el matematika vidpunkto, ekzemple *Algebra de grammatica*). Peano uzis la Latinon sine flexione por scienca teksto tuj en 1903 en la artikolo „Principio de permanentia” kaj tiel li demonstris la taŭgecon de tiu simpligo por sciencaj celoj. En Latino sine flexione mem li verkis dudekon da fakaj laboraĵoj.

Ni priatentu la artikolon „**De latino sine flexione**”, en Rivista di matematica (1903/VIII: 74-83). Ĝi komenciĝas en la klasika latina lingvo: „Lingua latina fuit internationalis in omni scientia, ab imperio Romano usque ad finem saeculi XVIII” (La latina estis internacia lingvo en ĉiuj sciencoj ekde la Romana imperio ĝis la fino de la 18-a jarcento). Poste la aŭtoro skribas, ke nun oni opinias la latinan lingvon tro malfacila. Sed, la kompleta lingvo apenaŭ estas bezonata, ĉar oni povas uzi nur parton de ĝi por esprimi ajnan informon. La ideoj de Leibniz pri kazo, genro, nombro, konjugacio, verbaj finaĵoj, vortprovizo kaj prononco estas poste en sep paragrafoj citataj, komentataj kaj pritraktataj. La nove starigitaj reguloj estas tuj aplikataj, tiel ke en ĉiu sekvanta paragrafo la lingvo iĝas pli analiza, ĝis ĝi je la fino estas vere sen fleksio.

- 1) Prepozicioj kiel *de*, *ad*, *ab*, *ex* estas uzataj en la klasika latina kun fleksiita formo de la nomo; en la vulgara latina kaj pli poste en la latinidaj lingvoj malaperas la finaĵoj, ĉar la prepozicioj estas sufiĉe unusencaj por esprimi la kazon: *de* genitivon, *ad* dativon, *ab* ablativon kaj tiel plu. La akuzativon oni rekonas laŭ la pozicio subjekto-verbo-objekto